

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska  
Gminy Czernikowo na lata 2004 – 2010  
z perspektywą na lata 2011-2020  
za okres 01.01.2013 r. – 31.12.2014 r.**



*Czernikowo 2015*

*Spis treści:*

|  |           |
|--|-----------|
| <b>I. WPROWADZENIE</b>   | <b>3</b>  |
| <b>II. CEL PRZYGOTOWANIA SPRAWOZDANIA</b>  | <b>3</b>  |
| <b>III. PODSTAWA PRAWNA WYKONANIA SPRAWOZDANIA</b>                                 | <b>4</b>  |
| <b>IV. INFORMACJA O ZATWIERDZENIU POŚ</b>  | <b>4</b>  |
| <b>V. CHARAKTERYSTYKA GMINY CZERNIKOWO</b>   | <b>4</b>  |
| <b>VI. CELE I ICH REALIZACJA</b>   | <b>5</b>  |
| <b>1. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH</b>   | <b>5</b>  |
| <b>2. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI</b>  | <b>6</b>  |
| <b>3. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH</b>                               | <b>8</b>  |
| <b>4. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I POPRAWA<br/>    KLIMATU AKUSTYCZNEGO</b> | <b>10</b> |
| <b>5. OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI</b>                                | <b>11</b> |
| <b>6. EDUKACJA EKOLOGICZNA</b>   | <b>11</b> |
| <b>VII. PODSUMOWANIE</b>   | <b>14</b> |

## **I. Wprowadzenie**

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska organy wykonawcze gmin, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządzają gminne programy ochrony środowiska. Programy te określają w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj przedsięwzięć ekologicznych.

Uchwalony przez radę gminy na podstawie art. 18 ww. ustawy program ochrony środowiska jest podstawą działań wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w kierunku stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, w tym realizacji wybranych programów branżowych.

Zdefiniowane w sprawozdaniu cele i kierunki działania zgodne są z aktualnie obowiązującymi przepisami odnoszącymi się do ochrony środowiska i są zgodne z celami i kierunkami działań określonymi w polityce ekologicznej państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego. Działania Gminy Czernikowo stale zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń.

## **II. Cel przygotowania sprawozdania.**

Celem przygotowania niniejszego raportu z wykonania gminnego programu ochrony środowiska jest:

- wywiązanie się z obowiązku ustawowego,
- przedstawienie stanu środowiska w okresie sprawozdawczym 2013-2014 r.,
- przedstawienie postępów w realizacji każdego z zadań zapisanych w programie lub wyjaśnienie powodów zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień,
- określenie w jakim stopniu udało się przedsięwzięcia przyjęte w programie ochrony środowiska zrealizować,
- uzyskanie wniosków, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska.

### III. Podstawa prawna wykonania raportu.

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) organy wykonawcze gminy sporządzają raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie są przedstawiane radzie gminy. Ustawodawca nie określił, jaką formę powinien posiadać Raport z realizacji Programu i jakie elementy winny się w nim znajdować. Niemniej jednak powinien przedstawiać stopień realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska.

### IV. Informacja o zatwierdzeniu POŚ.

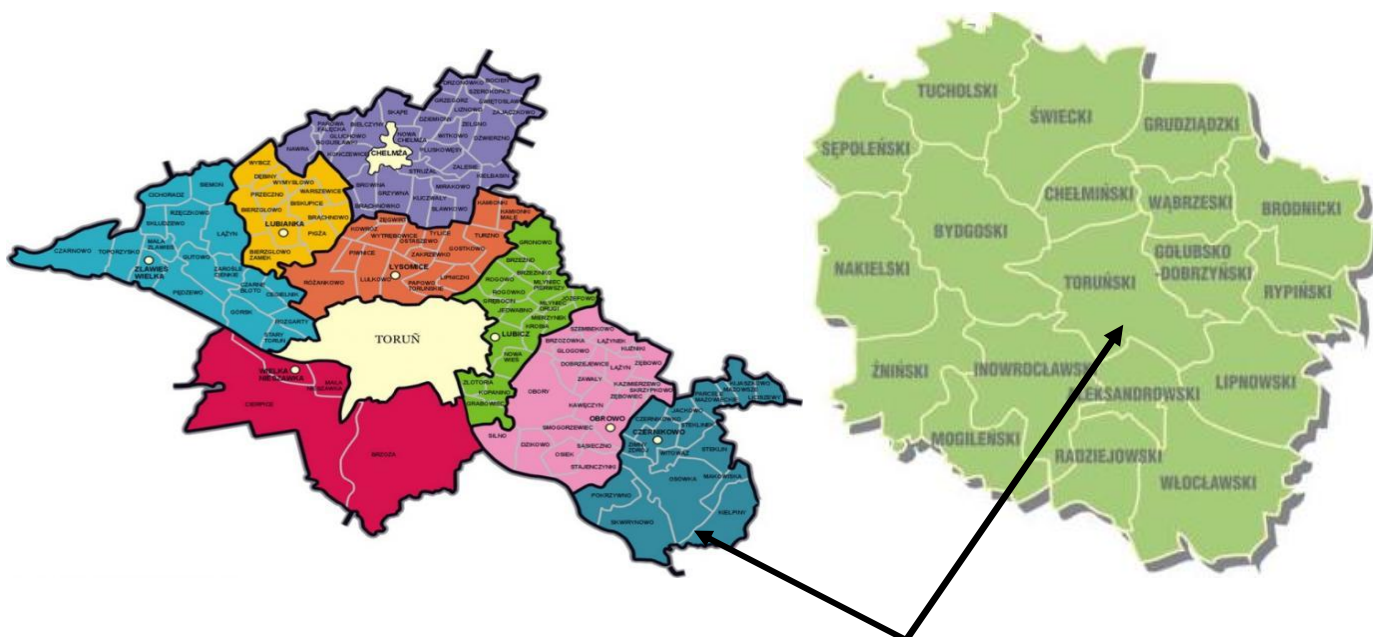
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czernikowo wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011- 2020 został uchwalony przez Radę Gminy w Czernikowie uchwałą Nr XV/111/2004 z dnia 20 lipca 2004 r.

### V. Charakterystyka Gminy Czernikowo

Gmina Czernikowo położona jest w południowo-wschodniej części powiatu toruńskiego, w otoczeniu gmin: Obrowo (w powiecie toruńskim), Ciechocin, Zbójno (w powiecie golubsko-dobrzyńskim) oraz Kikół i Lipno (w powiecie lipnowskim). Południową granicę wyznacza rzeka Wisła, przez którą Czernikowo graniczy z gminami Ciechocinek i Nieszawa (w powiecie aleksandrowskim).

Gmina Czernikowo jest gminą rolniczą. Powierzchnia gminy wynosi 16 937 ha. Obszar gminy znajduje się w zlewni Mieni, Lubianki (dopływ Drwęcy) i w przyrzeczu Wisły.

**Położenie gminy Czernikowo na tle powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.**



## VI. Cele i ich realizacja.

Niniejszy raport obejmuje zadania zrealizowane na terenie Gminy Czernikowo w latach 2013-2014 z podziałem na poniższe cele:

1. Ochrona zasobów przyrodniczych
2. Ochrona powierzchni ziemi
3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych
4. Ochrona powietrza atmosferycznego i poprawa klimatu akustycznego
5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
6. Edukacja ekologiczna

### 1. Ochrona zasobów przyrodniczych

Głównym celem ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy jest zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przewracanie do stanu właściwego jej składników, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego.

Poniżej przedstawiono obowiązujące do 2020 roku podstawowe kierunki ochrony zasobów przyrodniczych:

| Kierunki działań   | Rola samorządu gminnego                 | Realizacja w latach 2013-2014  |
|--|---|--|
| Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej w celu szczegółowego rozpoznania i udokumentowania zasobów przyrodniczych gminy | Wspieranie, stanowienie                 | Z uwagi na ograniczenia finansowe Gminy Czernikowo nie udało się przeprowadzić inwentaryzacji przyrodniczej.   |
| Poprawa różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarze gminy   | zadanie własne, wspieranie, opiniowanie | Działania Gminy odnoszą się do realizacji niniejszego kierunku ochrony zasobów przyrodniczych w sposób ciągły i na wielu płaszczyznach. Zgodnie z kompetencjami samorząd gminny stosuje oraz sprawuje kontrolę nad przepisami ochrony środowiska i ochrony przyrody m.in. opracowując strategie, plany, wydając decyzje w zakresie działań mogących wpływać na środowisko, w tym mających na uwadze ochronę gatunków roślin, zwierząt i grzybów. |
| Kształtowanie wielkoprzestrzennego systemu obszarów chronionych w celu poprawy funkcjonowania systemu powiązań ekologicznych | wspieranie                              | Władze gminy czynnie uczestniczą w kształtowaniu ustanowionych na terenie gminy form ochrony przyrody, w tym obszarów NATURA 2000 oraz korytarzy ekologicznych, uwzględniając je przy uchwalaniu aktów prawa miejscowego, planowaniu kierunków rozwoju gminy.  |

|   |                            |   |
|---|----------------------------|---|
| Uznawanie kolejnych pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej |                            | W okresie objętym niniejszym raportem nie ustalono nowych form ochrony przyrody.  |
| Ochrona walorów przyrodniczych ekosystemu Zielonej Kępy   | zadanie własne, współpraca | Gmina we współpracy z Nadleśnictwem Dobrzejewice oraz Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gdańsku – administratorami terenu na, którym dany użytek jest położony realizuje główne cele ochrony jakimi są zabezpieczenie i zachowanie procesów ekologicznych i ekosystemów w różnych fazach rozwoju, w naturalnych i powstałych w wyniku działalności człowieka, mających wyjątkowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.  |
| Zwiększanie lesistości gminy o co najmniej 800 ha   | współpraca, wspieranie     | Rola Gminy ogranicza się wyłącznie do współpracy. W 2004 r. lesistość gminy wynosiła 43%. Według GUS w roku 2013 r. zalesiono 3,40 ha, a ogólna powierzchnia lasów w gminie Czernikowo w roku 2013 wynosiła 7778ha co stanowi 45,4% powierzchni gminy. Danych za 2014 r. brak.  |
| Rewaloryzacja parków podworskich, w szczególności zabytkowych   | zadanie własne, współpraca | Z uwagi na ograniczenia finansowe Gminy Czernikowo nie udało się przeprowadzić rewaloryzacji wykazanych parków znajdujących się na nieruchomościach będących własnością gminy lub uczestniczyć w takich pracach na nieruchomościach prywatnych właścicieli.   |
| Wprowadzenie zadrzewień i rozwój terenów zielonych.   | zadanie własne, współpraca | Nasadzenia drzew i krzewów na terenie Skweru 700-lecia oraz przy stawach w miejscowości Czernikowie w związku z realizacją współfinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu zadania pn.: "Powiększenie zasobów przyrody na terenie gminy Czernikowo". W ramach powyższego projektu w latach 2013-2014 nasadzono 680 szt. krzewów, 386 szt. drzew.<br><br>Brak danych pełnej ewidencji ilości nasadzeń na gruntach właścicieli prywatnych spowodowany jest brakiem informacji na temat dokonania nasadzenia poza nakazem rekompensacji zadrzewień wynikających z określonych decyzji. |

## 2. Ochrona powierzchni ziemi

Najważniejszym kierunkiem działań w zakresie ochrony zasobów kopalin jest ich racjonalne pozyskiwanie zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego oraz wydanymi koncesjami. Nie mniej ważne są też działania ukierunkowane na rekultywację terenów zdegradowanych w wyniku prac wydobywczych. Głównym kierunkiem działań w zakresie ochrony i rekultywacji gleb jest przeciwdziałanie erozji wodnej i wietrznej, degradacji chemicznej, odtwarzanie gleb metodami

technicznymi i biologicznymi, ochrona gruntów o dużych walorach ekologicznych i produkcyjnych oraz użyźnianie gruntów jałowych.

Podstawowe kierunki działań Programu w zakresie ochrony zasobów kopalin obowiązujące do 2020 r.:

| Kierunki działań   | Rola samorządu gminnego                 | Realizacja w latach 2013-2014 r.  |
|--|---|---|
| Likwidacja i rekultywacja wszystkich „dzikich” miejsc eksploatacji kopalin                         | Wspieranie, stanowienie                 | Nie odnotowano „dzikich” miejsc eksploatacji kopalin.   |
| Zapewnienie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych  | zadanie własne, wspieranie, opiniowanie | W wydanych decyzjach środowiskowych na eksploatację kruszywa naturalnego złóż „Witowąż I” i „Witowąż II” zawarto zapisy odnośnie prowadzenia eksploatacji zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska. Koncesje na wydobywanie złóż kopalin w tym sposób rekultywacji i zagospodarowania terenu po zakończeniu eksploatacji określi starosta. |
| Maksymalne ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi w wyniku potencjalnej eksploatacji kopalin | wspieranie                              | Wójt Gminy sprawuje kontrolę i podejmuje odpowiednie działania w przypadku pojawienia się „dzikich” miejsc eksploatacji. W latach 2013-2014 nie odnotowano takiego przypadku, nie wpłynął również wniosek dotyczący wydania dokumentów umożliwiających eksploatację złóż kopalin ani informacja innego organu o wydanej koncesji na wydobywanie kopalin.            |
| Poszukiwanie i racjonalne pozyskiwanie złóż kopalin na terenie gminy                               | zadanie własne, współpraca              | Nie odnotowano faktu poszukiwania kopalin. Nie rozpoczęto eksploatacji kruszywa naturalnego złóż „Witowąż I” i „Witowąż II”.  |

Kierunki działań w zakresie ochrony i rekultywacji gleb obowiązujące do 2020 r.:

- ochrona gruntów o dużych walorach ekologicznych i produkcyjnych – ograniczenie przeznaczania tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne,
- przeciwdziałanie erozji wodnej i wietrznej, poprzez zadrzewianie lub zalesianie gruntów na stokach o dużym nachyleniu, prowadzenie specjalnego sposobu uprawy roli, stosowanie płodozmianów przeciwoerozyjnych, zakładanie i pielęgnowanie śródpolnych pasów zadrzewień i zakrzaceń, stałe utrzymywanie gleb pod okrywą roślinną (rośliny wieloletnie),
- upowszechnianie i pomnażanie wiedzy z zakresu ochrony zasobowo-jakościowej ziemi rolniczej i leśnej oraz wdrażanie do praktyki rozwiązań przyrodniczo i gospodarczo uzasadnionych,
- odtwarzanie gleb metodami biologicznymi (zadrzewianie, zadarnianie, wprowadzenie

- roślinności pionierskiej),
- odtworzenie gleb metodami technicznymi (zwałowanie, izolacja, przemywanie, napiaszczanie),
  - przeciwdziałanie chemicznej degradacji gleb, w tym szczególnie zanieczyszczeniu,
  - przeciwdziałanie zawodnieniu oraz przesuszaniu gleb – stosowanie zabiegów melioracyjnych w celu polepszenia stosunków fizyczno-wodnych gleb uprawnych,
  - ukształtowanie rzeźby terenów zdewastowanych w układzie gruntów najkorzystniejszych dla przyszłego zagospodarowania (wyrównanie powierzchni, ukształtowanie zboczy i skarp, tworzenie tarasów itp.),
  - neutralizacja gruntów toksycznych i użyźnianie gruntów jałowych.

Ograny gminy mają niewielki wpływ na powyższe kierunki działań. Niemniej jednak przy opracowaniu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego brano pod uwagę zagadnienia ochrony gruntów rolnych oraz zachowania walorów krajobrazowych, definiując podział gruntów pod konkretne możliwości wykorzystania. Działania realizowane jest także w ramach wydawanych uzgodnień i decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Przedmiotowe działania realizowane są na bieżąco przez Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich z siedzibą w Przysieku oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, prowadzących na bieżąco kierowanie, informowanie i doradztwo rolników m.in. w zakresie stosowania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolnych.

Działania w zakresie melioracji wodnych prowadzi Gminna Spółka Wodna.

Podsumowując, Wójt Gminy Czernikowo współpracując z w/w instytucjami. Prowadzi działania koordynujące i informacyjne w przedmiotowym zakresie.

### 3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W latach 2013-2014 zrealizowano następujące działania proekologiczne w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych (realizacja celów ekologicznych takich jak uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnych i ochrona wód i cieków):

:

| Kierunki działań                            | Rola samorządu gminnego | Realizacja w latach 2013-2014   |
|---|-------------------------|---|
| <b>Działania inwestycyjne</b>               |                         |   |
| Rozbudowa systemów kanalizacyjnych w ramach | Zadanie własne          | - „Przebudowa i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Czernikowie – etap IV” realizowana w ramach działania 2.1 Rozwój infrastruktury Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko- |



|   |                            |  |
|---|----------------------------|--|
| krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych   |                            | Pomorskiego na lata 2007-2013.<br>- „Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ramach przebudowy i rozbudowy sieci wodno - kanalizacyjnej w Czernikowie – etap V” w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.  |
| Likwidacja zrzutu ścieków z oczyszczalni Spółdzielni Mieszkaniowej w Steklinie do Jeziora Steklin w ramach realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych | Zadania własne, współpraca | Spółdzielnia mieszkaniowa „Rolnik” przeprowadziła rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków polegającej na wykonaniu dwóch stawów biologicznych „roślinnych” wraz z niezbędną infrastrukturą doprowadzającą i odprowadzającą oczyszczone ścieki. Zastosowanie takiego rozwiązania zapewnia osiągnięcie wymaganych progów oczyszczania ścieków oraz nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko co potwierdza opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. |
| Rozbudowa systemów kanalizacyjnych lokalnych-oczyszczalnie przyzagrodowe  | Zadania własne             | Przy znacznym wsparciu finansowym Gminy Czernikowo do roku 2012 udało się wybudować 413 przydomowych oczyszczalni ścieków. Niestety w okresie objętym niniejszym raportem, z uwagi na ograniczenia finansowe nie wybudowano kolejnych przydomowych oczyszczalni ścieków.   |
| <b>Działania bezinwestycyjne</b>  |                            |  |
| Prowadzenie bieżącej kontroli odprowadzania ścieków sanitarnych z zabudowy zagrodowej i posesji indywidualnych  | Zadania własne gminy       | Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Kontrola przestrzegania przepisów w tym zakresie prowadzona jest przez Urząd Gminy Czernikowo oraz Straż Gminną.  |
| Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych   | Wspieranie                 | Współdziałał gminy w zakresie szkoleń, konkursów związanych z Dobrymi Praktykami Rolniczymi.   |

Ponadto nadmienić należy, iż w opracowaniu przez Urząd Miasta Bydgoszcz jest dokument pn.: Plan rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania terenów leżących nad zbiornikami i ciekami wodnymi w Bydgosko- Toruńskim Obszarze Funkcjonalnym.

#### 4. Ochrona powietrza atmosferycznego i poprawa klimatu akustycznego

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Czernikowo jest pozytywna. Wynika z tego, że emisje pyłów i gazów generowane z terenu gminy nie mają istotnego wpływu na ogólny stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Pomimo tego należy dążyć do ograniczenia tzw. „niskiej emisji” szczególnie na obszarach o skoncentrowanej zabudowie mieszkaniowej i słabym przewietrzaniu poprzez:

- propagowanie i wspieranie stosowania paliw ekologicznych: oleju opałowego, gazu, biomasy itp.,
- reagowanie i przeciwdziałanie spalaniu odpadów zabronionych prawem w paleniskach domowych.

Modernizacja dróg gminnych należy do celów strategicznych, mających na celu ochronę powietrza i poprawę klimatu akustycznego, które wynikają ze Strategii Rozwoju Gminy Czernikowo. Poprawa nawierzchni dróg nie tylko przyczynia się do polepszenia warunków drogowych, ale także do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Poprawa nawierzchni dróg jest również działaniem podejmowanym w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu drogowego. Nie bez znaczenia pozostaje termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, dzięki której zmniejsza się zużycie opału, a tym samym ilość gazów emitowanych do powietrza, a także utylizacja wyrobów zawierających azbest.

W latach 2013-2014 zrealizowano następujące inwestycje dotyczące ochrony powietrza atmosferycznego i poprawy klimatu akustycznego:

| <b>Zadania przyczyniające się do poprawy klimatu akustycznego i powietrza atmosferycznego</b>   | <b>Źródła finansowania</b>                                |
|---|---|
| Przebudowa drogi gminnej Nr 101133C w miejscowości Ograszka   | Środki własne, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych            |
| Przebudowa drogi gminnej Nr 101123C w miejscowości Czernikówko  | Środki własne, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych            |
| Przebudowa dróg gminnych Nr 101136C w m. Makowiska, drogi gminnej Nr 101107C w m. Kijaszkowo oraz dróg gminnych Nr 101164C i Nr 101170C w m. Czernikowo wraz z przebudową skrzyżowań z drogami powiatowymi Nr 2047C, Nr 2042C i Nr 2044C. | Środki własne, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych |
| Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Czernikowie oraz Gminnego Zakładu Komunalnego  | Środki własne, RPO WK-P                                   |

|  |   |
|--|---|
| <p>Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czernikowo</p> <p>W ramach przedmiotowego zadania z terenu gminy usunięto:</p> <p>- 2013 r. - 33,79Mg – 14 posesji</p> <p>- 2014 r. - 47,45Mg – 15 posesji</p> | <p>100 % dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu</p> |
|--|---|

## 5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Podstawowym celem ekologicznym na terenie gminy zgodnie z treścią zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo Ochrony Środowiska jest utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych na poziomie nie przekraczającym dopuszczalnego, a w przypadku ich przekroczenia - na obniżeniu wartości tych pól przynajmniej do wartości dopuszczalnych. Z danych Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wynika, iż pomiary natężeń pól elektromagnetycznych prowadzone na terenie powiatu nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych dla środowiska. Niemniej jednak obowiązkowo zagadnienie to uwzględniane jest w pracach planistycznych a szczegółowo rozpatrywane przy procedurach postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko.

W latach 2013-2014 nie prowadzono postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko ani ustalenia lokalizacji dla instalacji emitujących pola elektromagnetyczne.

## 6. Edukacja ekologiczna

Podstawowe kierunki działań określone do 2020 roku w programie ochrony środowiska w zakresie edukacji ekologicznej to:

- uznanie, iż edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji polityki ochrony środowiska w gminie,
- wprowadzenie elementów edukacji ekologicznej do wszystkich sfer życia społecznego przy respektowaniu i wykorzystaniu wartości kulturowych, etycznych i religijnych,
- zapewnienie dostępu społeczeństwa gminy do pełnej informacji o stanie środowiska przyrodniczego i podjętych formach edukacji ekologicznej,
- uznanie, iż edukacja ekologiczna jest podstawowym warunkiem zmiany konsumpcyjnego modelu społeczeństwa.

Nadmienić należy, iż rozwój edukacji ekologicznej, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy to jedno z głównych działań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska. Dzieci i młodzież z przedszkoli i szkół prowadzonych przez Gminę wykazują duże zaangażowanie w sprawy ochrony środowiska, co wpływa bezpośrednio na kształtowanie właściwych proekologicznych postaw. Dlatego głównym miejscem dla edukacji zawsze będzie szkoła. Dzięki

zmianie zachowań dzieci i wszczepianiu prawidłowych nawyków kształtuje się świadomość ekologiczną przyszłych pokoleń. Poniżej opisano działania edukacyjne w poszczególnych szkołach:

#### **Zespół Szkół im. M. Kopernika w Czernikowie:**

- międzyprzedmiotowy konkurs wiedzy ekologicznej,
- rajd rowerowy „Świętujemy Dni Ziemi”,
- przygotowanie prezentacji proekologicznych na godziny wychowawcze,
- audycja radiowa poświęcona Dniu Ziemi,
- wycieczka do OSP w Czernikowie – udział w zajęciach warsztatowych o wypalaniu lasów,
- wyjazd na Festiwal Nauki i Sztuki w Toruniu,
- wyjazd do Leśnej Szkoły na Barbarkę na zajęcia w plenerze pt. „Odnawialne źródła energii”
- gazetki ściennie o tematyce ekologicznej,
- audycja radiowa z okazji Dnia Ochrony Środowiska,
- konkurs wiedzy ekologicznej „Ekotest”
- ogólnopolski konkurs pt. „Dalekowzroczni”
- „Ekochemia” – konkurs międzyszkolny organizowany przez Zespół Szkół Inżynierii Środowiska w Toruniu,
- realizacja projektu – Region nauk ścisłych – zajęcia z przyrody – rozwijanie zainteresowań przyrodniczych ucznia, doskonalenie umiejętności powiązania oraz wzajemnej zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka,
- akcja „Sprzątanie Świata”,
- realizacja projektu – „EU-geniusz i szkoła tajemnic” – zajęcia chemiczne, biologiczne, badanie zanieczyszczenia środowiska, ochrona środowiska przyrodniczego, alternatywne źródła energii,
- wyjazd edukacyjny – obserwacja pracy oczyszczalni ścieków w Toruniu – poznanie nowej technologii oczyszczania ścieków, zwiedzanie tamy we Włocławku,
- wyjazd edukacyjny – obserwacja pracy stacji uzdatniania wody w Lubiczu – poznanie nowej technologii uzdatniania wody – ozonowanie,

#### **Szkoła Podstawowa Makowiska:**

- udział w akcji „sprzątanie świata”,
- zajęcia „zdrowa żywność” klasy 0-VI,

- udział w programach Agencji Rynku Rolnego „Szlanka mleka” oraz „Owoce w szkole”,
- wyjazd do szkółki leśnej „Bielawy” w Nadleśnictwie Dobrzejewice –klasy I-III
- apel z okazji Dnia Ziemi – problemy ekologiczne współczesnego świata, pokaz mody ekologicznej, film edukacyjny,
- realizacja w klasach I-III projektu „Ziemia, ogień, powietrze, woda to wspinała przygoda”
- nawyki i zachowania właściwe dla ekologicznego stylu życia konkurs ogólnoszkolny teoretyczny i plakat - „Jak ograniczyć ilość odpadów” całoroczna zbiórka surowców wtórnych,
- dokarmianie ptaków,
- warsztaty przyrodnicze „W krainie zdrowej żywności”,
- konkurs plastyczny „Zdrowy talerz”,
- wycieczka do Tatrzańskiego Parku Narodowego,
- doświadczenia na lekcjach przyrody – wpływ soli i detergentów na wzrost i rozwój roślin, badanie czystości wód powierzchniowych w okolicy zamieszkania, badanie stanu czystości gleby, badanie stanu zapylenia powietrza, badanie szybkości rozkładu różnych substancji w glebie,
- prezentacja – „Wszystkie dzieci segregują śmieci - obowiązki i sposoby selektywnej zbiórki odpadów,
- konkurs we współpracy w Urzędem Gminy – maskotka z surowców wtórnych.

#### **Szkoła Podstawowa im. H. Sucharskiego w Mazowszu :**

- akcja „Sprzątanie Świata”,
- inscenizacja słowno – muzyczna „Śmieć mnie, Ziemi lżej”,
- konkurs plastyczny dla klas 0-III „planeta Energii”(w ramach projektu ENERGA przedstawia „W krainie prądu elektrycznego”),
- zbiórka zużytych baterii (akcja ciągła firmy REBA i GENTOR),
- współpraca z Fundacją Przyjazny Świat – zbiórka makulatury
- akcja happeningowa Dzień Ziemi,
- przygotowanie karmników i dokarmianie ptaków.

#### **Szkoła Podstawowa im. K. Baczyńskiego w Czernikowie:**

- akcja „Myśliwi Dzieciom” (poznawanie, dokarmianie dzikich zwierząt),
- warsztaty ekologicznego,
- akcja „Sprzątanie Świata”,

- konkursy wiedzy o zwierzętach,
- wyjazd na „hubertusa”, poznawanie żeremi bobrowych,
- akademie tematyczne „o zdrowiu”.

## **VII. Podsumowanie**

Do głównych zadań objętych działaniami Gminy Czernikowo w latach 2013 –2014 r., na które przeznaczano znaczne środki finansowe, była budowa, przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej.

Na uwagę zasługują również działania w zakresie ochrony powietrza. Gmina podjęła skuteczne działania w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz hałasu do powietrza poprzez przebudowę, remont dróg, termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz usuwanie z terenu gminy wyrobów zawierających azbest.

Nie bez znaczenia w okresie objętym niniejszym raportem była edukacja ekologiczna, gdyż fundamenty przyszłych działań, styl życia kształtują się już we wczesnych latach szkolnych. Wójt Gminy wspierał wszelkiego rodzaju inicjatywy przyczyniające się do kształtowania postaw przyjaznych środowisku.

Dla lepszej harmonizacji działań w zakresie zrównoważonego rozwoju Gminy Czernikowo zostanie sporządzona aktualizacja Programu Ochrony Środowiska przy wsparciu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, jeśli zostanie przyznana dotacja na ten cel.